

INPÅ LIVET

POJKARS VILLKOR DEL 3

Redaktör: Maria Werner
E-post: inpålivet@sydsvenskan.se Telefon: 040-28 13 38
Postadress: Inpå livet, Sydsvenskan, 205 05 Malmö

"Som förälder kan jag inte kontrollera den värld pojkarna möter. Men jag kan vara tydlig med vad jag själv har för värderingar", säger Lisa Sartz, innan hon spelar monopol med sönerna Mattis, Klas

Pojkmamma önskar att barn ses

"Pojkar är jobbiga" är en åsikt som är socialt accepterad att slå fast.

Det upplever Lisa Sartz. Hon är mamma till fyra söner och önskar att pojkar oftare sågs som de skilda individer de är.

LUND

■ Att vara förälder till ett barn med ett annat kön än det egna är lite som att få insyn i en, på vissa sätt, annan värld. Att i någon mån få uppleva hur det är att växa upp som pojke eller flicka.

Ätminstone är det så för fyrabarnsmamman Lisa Sartz.

– Som mamma har jag blivit intresserad av pojkars livsvillkor. Man identifierar sig med sina barn på ett så

starkt och speciellt sätt att man i alla fall delvis kan se världen genom deras ögon, säger hon.

Lisa Sartz är mamma till fyra söner mellan 7 och 16 år. Som pojmamma är det framförallt en sak som har fått henne att reagera: den förväntan på att pojkar ska vara jobbiga som hon tycker sig märka av i såväl skolan som samhället i stort.

– Mina barn har gått på samma förskola och jag har ofta tänkt att vi hade

tur som hamnade där, med pedagoger som såg pojkarnas egenskaper och tyckte att de var värdefulla. Men att jag ens tänkt tanken säger ju en del, säger Lisa Sartz, som just kommit hem från jobbet som barnläkare i Lund.

Oron över att söner inte ska ses som de personligheter de är, att omgivningens syn ska skuggas av en föreställning om killar som stökiga, tror hon inte att hon är ensam om.

"I dag kan jag faktiskt känna lite dåligt samvete för att jag inte bejakade deras 'pojkbeteende' mer."

Lisa Sartz, läkare och fyrabarnsmamma.

BERÄTTA

■ Vilken erfarenhet har du av pojkars uppväxtvillkor? Mejla inpålivet@sydsvenskan.se.

För vare sig du som pojke lever upp till bilden eller ej, riskerar du att per automatik betraktas som knuffande, brölände och besvärlig, menar Lisa Sartz.

– Jag har söner som sällan har låtit mycket, som inte spelar fotboll eller är särskilt fysiskt aktiva och som, i alla fall som små, har tyckt om att pyssla. Ändå, och trots att jag själv tycker om pojkar, har jag känt av den här synen.

Den gängse bilden, menar hon, är att flickor fortfarande är förfördelade.

– Men som grupp upplever jag att pojkar har det svårare i dag.

Inte minst i skolan, menar hon, där pojkars försämrade skolresultat är ett faktum.

– Samtidigt anses det

okej att ha en mer negativ inställning till killar än tjejer i skolan. Eller att som förälder bara bjuda flickorna i en klass på kalas, exempelvis, för att det inte ska bli stökigt. Det är ett resonemang som verkar vara självklart för vissa.

Som förälder till tonårskillar har det blivit tydligt hur få sociala arenor killar har, menar Lisa Sartz.

Ägnar du dig inte åt någon sport återstår, lite tillspetsat, mest datorspel och umgänge online. Finns du inte i dessa sammanhang kan det bli ensamt.

– Jag upplever också att föräldrar ofta låter söner hållas framför sina skärmar. Att de inte förväntas delta i familjelivets matlagning och handling på samma sätt som döttrar.

Tipsa oss!

Har du egna berättelser eller förslag på människor och ämnen vi bör skriva om så är du välkommen att e-posta, skriva eller ringa. Jag ser fram emot att höra av dig!

MARIA WERNER, REDAKTÖR

Glöm inte att du också kan följa Inpå livet och diskutera artiklarna på Facebook.com/inpalivets

Föräldrar måste ge söner en motvikt

MALMÖ

Hur fostrar - och rustar - man sin tonårige son för att klara sig i dagens värld? "Killar behöver bli streetsmarta", säger Lars Plantin, doktor i socialt arbete vid Malmö högskola.

Lars Plantin.

Dagens tonårskille behöver kunna laborera med olika identiteter, bli gatusmart för att klara sig på olika arenor.

– Men för att vara det krävs det ofta att du lever upp till en mansroll som kanske inte är densamma som den dina föräldrar önskar, säger Lars Plantin.

Trots att vi i Sverige är betydligt mer jämställda och genusmedvetna än i de allra flesta länder, är den verklighet tonåringar möter ofta en annan. För även om det finns tecken på att den traditionella mansnormen är på väg att luckras upp, är det mycket som alls inte har förändrats.

– En förälder som exempelvis kämpat med värderingar och mångfald, kanske till sin förvåning plötsligt hör sin son säga böghävel, och tänker: hur blev det så här?

I den hierarkiska, manliga kulturen där du inte får visa dig svag, är insatserna

höga, menar Lars Plantin.

– I pojkars värld är våldet alltid närvarande. Och det kostar för killarna. De riskerar ju ständigt att få på käften och tryckas ned i hierarkierna.

Som mamma eller pappa har du inte så mycket att sätta emot.

– Det enda du kan göra är att själv ge dina barn bra värderingar. Att föregå med gott exempel och försöka balansera upp, ge en motvikt till den andra världen sönerna möter.

Lars Plantin önskar att män på allvar började diskutera mäns våld mot andra män. För så länge det är tyst, menar han, är det indirekt legitimerat.

– Inte minst vi fäder har ett stort ansvar här. Fortfarande är det så många pojkar som är offer för en mansroll som inte är bra.

HANNA WELIN

hanna.welin@sydsvenskan.se

och Måns Wallberg.

som individer

Som nybliven mamma för 17 år sedan var det viktigt för Lisa Sartz att köpa dockor och leksaksvagnar till sönerna.

Men hon minns hur hon med viss besvikelse såg hur de kastade upp dockorna i luften för att se hur de landade, och hur de använde dockvagnen som bil.

– Jag kunde faktiskt känna mig lite misslyckad när jag inte fick sönerna intresserade av "tjejlekar" eller när de inte ville läsa min gamla "Vitnos".

När pojkarna lekte med lego var det förbjudet att säga att gubbarna "dödade" varandra, säger hon. För att det är ett språk hon aldrig kunnat tolerera.

– För mig har det varit svårt att visa uppskattning när de lekt krigslekar. Men i dag kan jag faktiskt kän-

na lite dåligt samvete för att jag inte bejakade deras "pojkbeteende" mer.

För, menar hon, hur besvärliga vuxenvärlden än anser att pojkar är, är det ofta en högljudd, tävlingsinriktad kultur de möter, på såväl skärmarna hemma som i den riktiga världen utanför husets väggar.

– Kanske har jag varit för sträng, ställt krav som inte alltid fungerat med tanke på den verklighet barnen lever i.

14-åriga Klas Wallberg har just släntrat nedför trappan och slagit sig ned i soffan.

– Så som jag är här hemma är jag ju inte i skolan. Det är lite som att byta personlighet på vägen däremellan, säger han.

En glimt av den andra skolpersonligheten har

Lisa Sartz fått när hon råkat läsa några rader av sonens chattar med kompisar. Och jargongen har bitvis chockat henne.

– Men det är så killar pratar, säger Klas. Så är det, det måste man fixa som kille.

Lisa Sartz nickar:

– Ja, det är väl så. Som mamma kan jag inte kräva att du ska omforma en hel kultur.

TEXT: HANNA WELIN
inpalivet
@sydsvenskan.se

FOTO: JULIA LINDEMÄLM
inpalivet
@sydsvenskan.se

Starta helgen med en röd torsdag.

City i din brevlåda på torsdagar.

För dig som bor i Malmö, Lund, Staffanstorps, Burlöv och Svedala.

CITY